

eg har dekning for alt dette når eg no kjem med eit framlegg. Eg har konferert med statsråden om det, og han har ingenting imot å ta imot det. Det lyder slik:

«Stortinget oppmodar Riksstyret om å ta opp til vidare gransking omfanget av og årsaki til at dyrka jord vert lagd øyde, og ta eller koma med framlegg om turvande rådgjerder til å verna kulturland mot slik øyding».

Etter forslag av Presidenten vedtok Stortinget enstemmig å over-
sende interpellantens forslag til Regjeringen.

KVARTÆRGEOLOGISK LANDGENERALKART OVER OSLO-OMRÅDET.

På Det norske myrselskaps årsmøte i 1946 holdt statsgeolog dr. Gunnar Holmsen et foredrag med titelen: «Jordbunnskartlegging sett fra kvartærgeologisk synspunkt». Foredraget er referert i Myrselskapets «Meddelelser» nr. 3, 1946. Foredragsholderen meddelte at det ved Norges geologiske undersøkelse — under hans ledelse — hadde pågått kvartærgeologisk jordbunnskartlegging helt siden 1936, og at 3 landgeneralkarter i mst. 1 : 250.000 allerede var ferdige til trykking. Trykkingen hadde imidlertid blitt forsinket så ingen av kartene var publisert da foredraget ble holdt.

Det første av disse kartene gjelder Oslo-området og er nå utgitt i serien «Norges geologiske Undersøkelser skrifter» (Nr. 176, Oslo, 1951). Lederen av kartleggingsarbeidet, dr. Holmsen, har gitt en innledende beskrivelse til kartet, og for øvrig inneholder skriftet meldinger av samtlige medarbeidere i kartleggingsarbeidet. Følgende har deltatt i markarbeidet og skrevet meldinger:

1. Elias M. Mevang: «Undersøkelser over moreneavsetninger i Borge og Ullerøy».
2. Einar Frestad: «Rolføy—Onsøyområdet i Østfold».
3. Nils Lie: «Kvartærgeologiske undersøkelser i Slagen».
4. P. Wettergreen Jensen: «Kartleggingen på bladet Setskog».
5. Ludvig H. Hertzberg: «Fet øst for Øyeren og området omkring Lillestrøm».
6. Fridtjov Isachsen: «Rektangelbladene Øymark, Aremark og Boksjø».
7. Halvor Rosendahl: «Områder innen rektangelbladet Eidsberg».
8. Isak Undaas: «Områder i Østfold og sørligste Akershus».
9. Andreas Samuelsen: «Området vest for Oslo og Oslofjorden».

Vi kan ikke her gå inn på beskrivelsene for de enkelte områder, men skal ta med en del fra dr. Holmsens innledning.

Til kartleggingsarbeidet har dr. Holmsen benyttet studenter, realkandidater, lektorer ved den høgere skole, landbrukskandidater og

enkelte universitetslærere. Alle gjennomgår et kort instruksjonskursus i marken før de sendes ut i felten. De får da tildelt hvert sitt område som de skal kartlegge og har ansvar for, men i den utstrekning dr. Holmsens tid har tillatt, har han foretatt inspeksjonsreiser for å rettlede og kontrollere at arbeidet blir utført overensstemmende med de opptrukne retningslinjer.

De iakttagelser som gjøres, inntegnes på kart i mst. 1:100.000 og beskrives i dagboken. Etter avsluttet markarbeid innleveres et rentegnet kart og renskreven dagbok til N. G. U., hvor originalkartene oppbevares. Et kopi av kartene blir forminsket til mst. 1:250.000 og deretter avtegnet på landgeneralkartets topografiske underlag.

I en sterkt forkortet melding som denne, må vi innskrenke oss til å ta med hva selve kartet — ved hjelp av farger, tegn og skravering — gir opplysning om.

Inndelingsgrunnlaget for de løse avleiringer bygger på jordartenes opprinnelse. Det er oppstilt 5 grupper, nemlig:

1. **Havavleiringer** (leire, sand og grus). Strandlinjer, marine grenser og ra er også inntegnet på kartet.
2. **Innsjø- og elveavleiringer** (finsand og mjele, sand og grus). Med tegn er angitt forekomsten av rygger og åser, moer og ører.
3. **Breavleiringer** (fortrinnsvis leirholdig bregrus og sandholdig bregrus med blokker, er utskilt hver for seg). Bregrus i rygger og hauger (morener, drumliner) er avsatt med egne tegn.
4. **Forvittringsgrus** (med store blokker fra underlaget).
5. **Sedentære jordarter**, overveiende myr (torv, lynghumus, myrmalm, kiselgur, kalktuff).

Berggrunnen er på kartet vist ved hjelp av farger og skravering. Opplysningene som gis er hvorvidt berggrunnen er blottet, dekket med sparsomt dekke av bregrus, torvjord og lynghumus, havavleiringer eller forvittringsgrus. Kombinasjoner av de nevnte former av løsmateriale fremgår også av kartet.

Videre er skuringsstriper inntegnet på kartet.

Forfatteren gir i innledningen en detaljert redegjørelse for hva som kommer inn under de foran nevnte grupper, og likeså en utførlig omtale av bruken av kartet. Forutsetningen er at det skal tjene såvel vitenskapelige som praktiske formål, men når det gjelder utnyttelsen av viktige råmaterialer, forutsettes spesialundersøkelser.

*

Det er utvilsomt et meget verdifullt arbeid som N.G.U. her har gått i gang med. En kan beklage at økonomiske hensyn har gjort at kartene blir publisert i så liten målestokk (1:250.000) og ikke i den målestokk de er utarbeidet (1:100.000). Som kvartærgeologisk oversiktskart er imidlertid det publiserte kart av betydelig interesse, og det vil sikkert bli ivrig studert både innen skogbruks- og jordbrukskretser.

Karter av denne type må kunne bli til god hjelp ved en senere agronomisk jordbunnskartlegging. De agronomiske jordbunns-karter tar sikte på å klarlegge vilkårene for planteproduksjonen og gi veiledning når det gjelder jordens bruk og mest mulig økonomisk utnyttelse. En må da bl. a. skjelne mellom steddannede og flyttede jordarter, og — når det gjelder sistnevnte gruppe — mellom sedimentære jordarter og morenejorder. Av verdi er det da at inndelingen av jordartene ved den kvartærgeologiske kartlegging bygger på deres genesis, da dette gir verdifulle holdepunkter for den mer detaljerte agronomiske kartlegging. Det er klart at en ved agronomisk jordbunnskartlegging vil gå atskillig lenger ved inndeling i jordartsgrupper etter kornstørrelse, innhold av leire, humus osv., men selve skjelettet gir den inndeling som er brukt ved N.G.U.s kvartærgeologiske karter. Disse karter vil derfor utvilsomt bli populære blant alle som får med agronomisk jordbunnskartlegging å gjøre.

Det er å håpe at utgivelsen av dette nye kartverket ikke må hindres alt for meget av økonomiske vansker i fremtiden. Hittil har det siden 1936 på N.G.U.s budsjett, ifølge forfatteren, bare vært avsatt 3.000 à 3.500 kroner årlig til disse verdifulle undersøkelser. Dette er selvsagt et altfor lite beløp, og en må undre seg over at en med så beskjedne midler har fått utrettet så meget som tilfelle er. Aa. L.

DET NORSKE MYRSELSKAPS DIPLOM.

Myrseelskapets styre har tildelt følgende herrer selskapets diplom for fortjenester av «myrsaken», særlig på det torvtekniske område:

Disponent Per Schønning, Rustad pr. Kongsvinger, for velordnet ledelse og drift av torvstrøfabrikk.

Sakfører, landbrkand. Arne Valen-Sendstad, Arnes, for utmerket innsats og utvist interesse for torvstrøsaen.

Bestyrer Asbjørn Bølgen, Våler i Solør, for utmerket planlegging og ledelse av torvstrødrift.

Brødrene Jørgen og Arne Olsrud, Våler i Solør, for utmerket ledelse av torvstrødrift.

Fabrikkier Hjalmar Aamodt, Hjellevst., N. Høland, for utmerket innsats for torvstrøsaen.

Disponent Einar Rosenqvist, Oslo, for videreføring av og utvist interesse for torvbrikettering.

Brødrene Ragnvald og Odd Skjærpe, Nærbø på Jæren, for mekanisering av maskintorvdriften.

Torvmester Kristian Engebretsen, Våler i Solør, for utmerket ledelse av maskintorvdrift.

Ingeniør Lars Egeberg jr., Knapstad i Østfold, for utmerket produksjonsresultat av maskintorvdrift.

Fhy. fylkesagronom Kristian Holm, Sortland, for utmerket veiledning i rasjonell stikktorvdrift.

Mekaniker Petter Nyenget, Levanger, for konstruksjon og bygging av en utmerket type jordfreser for myr dyrking.